

পোনা মাছৰ পৰিবহন আৰু পুখুৰীত মেলাৰ পদ্ধতি

মাছ পোনা প্ৰতিপালনৰ কাৰণে এখন ঠাইৰ পৰা আন এখন ঠাইলৈ পৰিবহন কৰা হয়। সাধাৰণতে দুটা পদ্ধতিৰ দ্বাৰা পোনা মাছক উৎপাদন কৰা ফাৰ্মৰ পৰা প্ৰতিপালন কৰা পুখুৰীলৈ নিয়া হয়। সেয়া হৈছে খোলা পদ্ধতি আৰু বন্ধ পদ্ধতি। পৰিবহনৰ আগতে পোনা মাছক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে সীমিত পানীত আৱদ্ধ কৰি ৰাখিব লাগে, যাতে মাছবিলাকে মলমূত্ৰসমূহ ত্যাগ কৰে। ইয়াকে কণ্ডিশ্বনিং কৰা বোলে। কণ্ডিশ্বনিঙৰ উদ্দেশ্যে হৈছে - মাছবিলাকক বিশাল জলধাৰৰ পৰিৱৰ্তে সীমিত পানীত খাপ খুৱাই লোৱা যাতে পৰিবহনত হ'ব পৰা অতিৰিক্ত চাপৰ পৰা কোনো ধৰণৰ অনিষ্ট নহয়। তাৰোপৰি পাত্ৰৰ ভিতৰৰ সীমিত পানীত যাতে মল-মূত্ৰ ত্যাগ কৰি পানীৰ গুণাগুণ নষ্ট নকৰে।

সাধাৰণতে পুখুৰীৰ হাপাৰ সহায়ত পানীত পানী কালি সৃষ্টি কৰি পোনা মাছ ৰখা হয়। মাছৰ আকাৰ আৰু স্বাস্থ্যৰ ওপৰত কণ্ডিশ্বনিঙৰ সময় নিৰ্ভৰ কৰে। বৌ, বাছ আৰু মিৰিকা মাছৰ পোনাক ৪৮ ৰ পৰা ৭২ ঘণ্টা পৰ্যন্ত কণ্ডিশ্বনিং কৰা হয়। কম উষণতাৰ পানীত কণ্ডিশ্বনিং কৰা দৰকাৰ। ভালদৰে কণ্ডিশ্বনিং কৰাৰ পাছতহে পোনাবিলাক খোলা বা বন্ধ পদ্ধতিৰ দ্বাৰা পৰিবহন কৰা হয়।

খোলা পদ্ধতিত খোলা পাত্ৰত পানী ভৰাই কৃত্ৰিম বায়ুৰ সংযোজন নকৰাকৈ আৰু কৃত্ৰিমভাৱে পানী পৰিচালনা নকৰাকৈ মাছ পৰিবহন কৰা হয়। পুৰণি কালৰে পৰা পশ্চিমবঙ্গত মাটিৰ পাত্ৰ বা এলুমিনিয়াম হাণ্ডিত মাছৰ পোনা ভৰাই মানুহে মূৰত তুলি বা চাইকেলেৰে এঠাইৰ পৰা আন এঠাইলৈ কঢ়িয়াই নিছিল। ডাঙৰ আকাৰৰ হাণ্ডিবিলাকে ৰেলত পৰিবহন কৰে। বৰ্তমান বিভিন্ন আকাৰৰ এলুমিনিয়ামৰ পাত্ৰ মাছ পৰিবহনৰ বাবে ব্যৱহৃত হৈছে। ২০-২৫ লিটাৰ ক্ষমতাৰ পাত্ৰত ৫০,০০০ পোনা (ফ্ৰাই-ই) আৰু ৩০-৩৫ লিটাৰ পাত্ৰত ৭৫,০০০ পোনা কঢ়িয়াব পাৰে।

পৰিবহন কৰিবলগীয়া প্ৰত্যেকটো পাত্ৰতে অলপ ৰঙামাটি চতিয়াই দিব লাগে। এনে ক্ষাৰকীয় মাটিয়ে পানীৰ ক্ষাৰকতাৰ সঘন সাল-সলনি উপশম কৰে। ৰঙামাটিয়ে পানীত থকা দূষিত জৈৱিক পদাৰ্থসমূহ বন্ধন কৰি পানীৰ তলত গোট খায়। ফলত পানী দূষিতকৰণৰ পৰা মুক্ত হয়। পাত্ৰৰ তলত জমা হোৱা গেদ সময়ে সময়ে আঁতৰ কৰিব লাগে। পৰিবহনৰ সময়ত মাছৰ বাবে অক্সিজেনৰ অভাৱ নহ'বলৈ পাত্ৰবিলাক মাজে সময়ে জোকাৰি থাকিব লাগে আৰু পাত্ৰৰ পানী সময়ে সময়ে সলনি কৰিও থকা প্ৰয়োজন। বৰ্তমান মাটিৰ পাত্ৰতকৈ ৩৮ ছেঃমিঃ ওখ আৰু ৫৩ ছেঃমিঃ ব্যাসৰ ঢাকনি আৰু ৰন্ধযুক্ত এলুমিনিয়ামৰ পাত্ৰ অধিক গ্ৰহণযোগ্য বুলি বিবেচিত হৈছে। উষণতা বিকিৰণ ৰোধ কৰিবলৈ এনে পাত্ৰৰ চাৰিওফালে মেৰ দিয়া হয়। পাত্ৰটো সম্পূৰ্ণৰূপে পানীৰে পূৰ্ণ নকৰি পানীৰ ওপৰত কিছু ঠাই বায়ুৰ বাবে খালী ৰখা হয়।

পোনা পৰিবহনৰ আনটো পদ্ধতি হৈছে বন্ধ পদ্ধতি। এই পদ্ধতিত বন্ধ পাত্ৰত মাছ পৰিবহন কৰা হয় আৰু কৃত্ৰিমভাৱে অক্সিজেন গেছৰ যোগান ধৰা হয়। এইদৰে পোনা মাছ বহুদূৰলৈ পৰিবহন কৰা হয়। এই পদ্ধতিত সাধাৰণতে দুটা ৰন্ধযুক্ত ডাঙৰ এলুমিনিয়াম পাত্ৰ ভিতৰলৈ অনা হয় আৰু আনটো ৰন্ধৰ দ্বাৰা কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড গেচ আৰু অতিৰিক্ত পানী ওলাই যাবলৈ দিয়া হয়।

বায়ু সোমাবৰ বাবে ৰন্ধ থকা কেৰাচিন তেলৰ টিনো কোনো কোনো ঠাইত ব্যৱহৃত হয়। মহাৰাষ্ট্ৰৰ মীন বিভাগে প্ৰথমবাৰৰ বাবে অক্সিজেনযুক্ত পলিথিন মোনাত বন্ধ পদ্ধতিৰে পোনা পৰিবহন কৰে। এই পদ্ধতিত ১৬ ৰ পৰা ১৮ লিটাৰ ধৰা পলিথিন মোনাত এক তৃতীয়াংশলৈ পানী ভৰাই পোনা দিয়া হয় আৰু পিছত অক্সিজেন সংযোজন কৰি বায়ুৰুদ্ধ কৰা হয়। এই বন্ধ মোনাবোৰ পিছত কেৰাচিন তেলৰ টিনত ভৰাই পৰিবহন কৰা হয়। এনে মোনাত বহুসংখ্যক পোনা মাছ বিতৰণ কৰিব পাৰি।

পৰিবহনৰ অন্তত অৰ্থাৎ গন্তব্য স্থান পোৱাৰ পাছত মাছ পোনা পুখুৰীত মেলা হয়। এই ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট সাৱধানতা অৱলম্বন কৰা উচিত। বিশেষকৈ পোনা মাছ তৎক্ষণাত পুখুৰীত এৰি দিব নালাগে। পৰিবহনৰ পাত্ৰৰ পানীৰ আৰু পুখুৰীৰ পানীৰ উষ্ণতাৰ তাৰতম্য থাকিব পাৰে। গতিকে যথেষ্ট মথৈ পুখুৰীত এৰি দিলে আৰু পানীৰ উষ্ণতা সহ্য কৰিব নোৱাৰি মাছ মৰিব পাৰে। পাত্ৰবিলাক কিছু সময়লৈ পানীত ডুবাই ৰখা হয় আৰু পুখুৰীৰ পানী পাত্ৰলৈ চতিয়াই থকা হয় যাতে উষ্ণতা সমতুল অৱস্থালৈ আহে। তাৰ পাচতহে লাহে লাহে মাছ পোনা পুখুৰীত এৰি দিয়া হয়।

(উৎসঃ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় - ৭৮৫০১৩)